

ตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้าง

A Model for Knowledge Management on Operation Cycle for Construction Organization

เที่ยงธรรม เกลียวยกุล

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม

E-mail: Thiangtham@yahoo.com

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการธุรกิจก่อสร้างให้มีศักยภาพในการแข่งขันและมีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินการจัดการความรู้ โดยรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทยนั้นได้กำหนดการรวบรวมความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การแสวงหา และถ่ายทอดวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกัน เป็นเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ครอบคลุมประเด็นด้านการจัดการความรู้ แต่ในการศึกษาวิจัยกลับพบว่า สภาพการณ์ปัจจุบันขององค์กรในอุตสาหกรรมก่อสร้างไม่ได้อยู่ที่ไม่มีการจัดการความรู้ แต่อยู่ที่ลักษณะของการจัดการความรู้ที่ไม่ชัดเจน ไม่เป็นรูปแบบ ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดปัญหาหรือการจัดการที่ไม่เหมาะสม ไม่มีคุณภาพ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้าง ซึ่งเป็นตัวแบบตามหลักวิชาการที่ได้จากการวิจัยองค์กรก่อสร้าง 330 องค์กร ด้วยแบบสอบถาม การทดสอบสมมติฐาน การสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการประเมินตัวแบบ ทำให้พบว่าการดำเนินการกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ที่สำคัญได้แก่ การดำเนินการกับที่รับเหมาะสม ความไว้วางใจ ปัจจัยบำรุงรักษาผู้นำที่มีความสามารถ การคิดอย่างเป็นระบบ และการปรับเปลี่ยนองค์กร ส่วนปัจจัยที่ต้อง

ดำเนินการให้มีมากขึ้นได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการอบรม พนักงานที่มีความรู้ และเทคโนโลยีก่อสร้าง ภายใต้การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การกระจายความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้

Abstract

Knowledge management is currently necessary for construction companies to remain competitive in the business. The Thailand Quality Award (TQA) has set information gathering methods, knowledge transferring, best practice seeking, and best practice transferring as means for presenting national quality awards on knowledge management. From the study, it was found that the main cause of existing problems in construction companies at present is not lacking of knowledge management but the unsystematic management and lacking of academic qualifications. These have led to the improper and unqualified management. This research, thus, focuses on developing a model for knowledge management on operation cycle for construction organization. The model has been developed based on

academic theory and the data from 330 construction organizations were collected. The methodology can be categorized into questionnaires, testing of hypotheses, small group discussions, interviews, observations and model evaluation. The findings show that major factors affecting knowledge management are dealing with subcontractors, trust, maintenance, leadership, systematic thinking, and organization transformation. Factors that need to be focused more are: learning by training, knowledgeable workers, construction technologies based on knowledge seeking process, knowledge creation process, knowledge distribution, and knowledge application.

1. บทนำ

จากการวิจัยยุทธศาสตร์เพื่อการสร้างศักยภาพการแข่งขัน [1] ที่พบว่าศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยต้องประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมก่อสร้างที่การจัดการความรู้จะทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันมากเป็นอย่างยิ่ง [2] แต่จากการศึกษาวิจัยกลับพบว่าสถานการณ์การจัดการความรู้ขององค์กรในอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในปัจจุบัน [3-7] ไม่ได้อยู่ที่ไม่มีการจัดการความรู้ แต่อยู่ที่ลักษณะของการจัดการความรู้ที่ไม่มีรูปแบบ ไม่ชัดเจน ไม่เป็นไปตามหลักทฤษฎี ทำให้เกิดปัญหาหรือการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น

จากการวิจัยที่ผ่านมาและสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้าง ซึ่งเป็นตัวแบบทางทฤษฎีที่เป็นแนวทางในการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาวิจัย จนนำไปสู่ผลการวิจัย การอภิปรายผลและสรุปดังต่อไปนี้

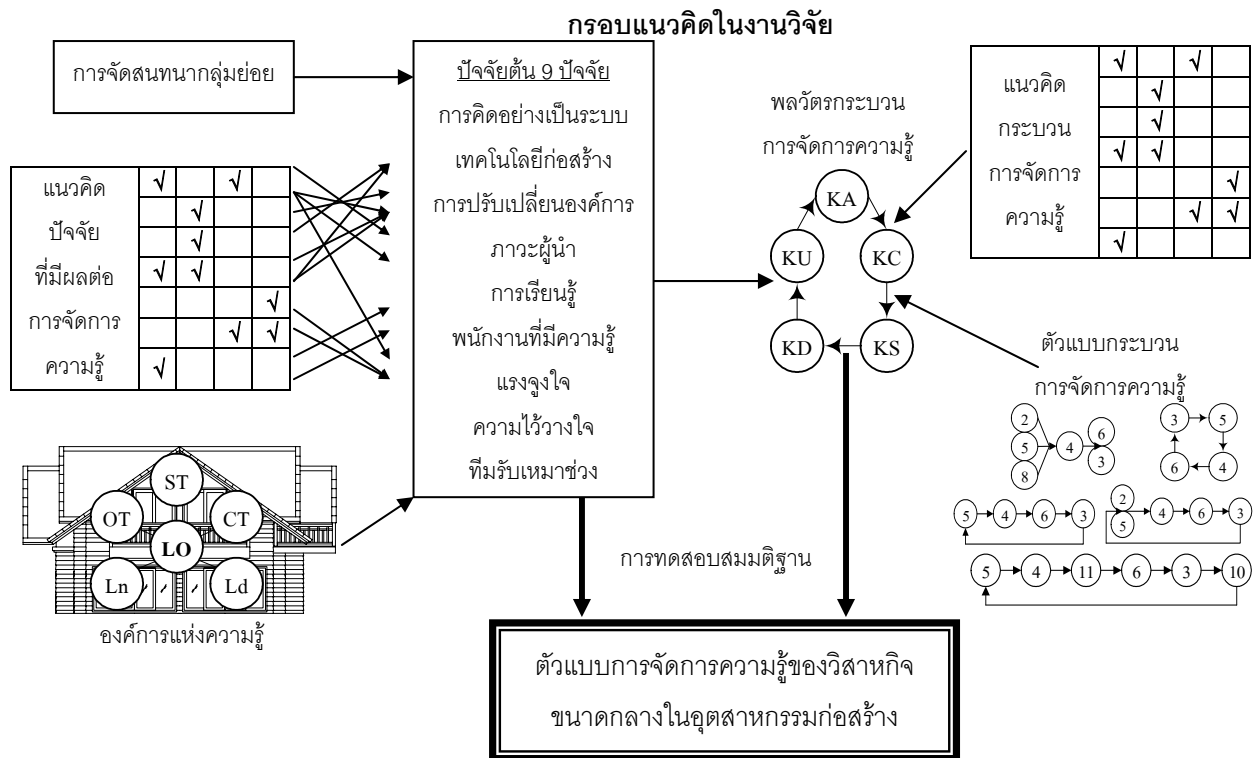
2. ทบทวนวรรณกรรม

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการนำแนวคิดการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาองค์กร ตัวอย่างเช่นโครงการวิจัยและพัฒนาของยุโรปภายใต้กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือ และการออกแบบเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างโครงข่ายการจัดการความรู้ข้ามหน่วยงานและระหว่างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้าง (E-COGNOS Project) [8] ตัวแบบกระบวนการเรียนรู้ขององค์กรสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างที่เรียกว่า “ตัวแบบการดำเนินการ COLA” [9] แนวคิดปัจจัยที่ส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้ [10] ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ [11] งานศึกษาวิจัยปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง [12] การศึกษาวิจัยการจัดการความรู้ในองค์กรก่อสร้างของไทย [13] หรือการแบ่งความรู้ในอุตสาหกรรมก่อสร้างออกเป็นความรู้ในงานสถาปัตยกรรม (Architecture) ความรู้ในงานวิศวกรรม (Engineering) และความรู้ในงานก่อสร้าง (Construction) ที่เรียกว่าความรู้ A-E-C ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง [14-15] ก็ล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามในการนำแนวคิดการ

จัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

และเมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ แนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ และแนวคิดองค์การแห่งความรู้ที่สังเคราะห์แนวคิดมาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยการคิดอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร ทั้งลักษณะการเรียนรู้ในระดับบุคคล ในระดับกลุ่ม ระดับองค์กร และการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับองค์กรมาพิจารณาพร้อมกับผลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มย่อยทำให้ได้ตัวแปรอิสระ 9 ปัจจัย ที่เป็นตัวแปรต้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อันประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ เทคโนโลยีก่อสร้าง การปรับเปลี่ยนองค์การ ภาวะผู้นำ การเรียนรู้ พนักงานที่มีความรู้ แรงจูงใจ ความไว้วางใจ และที่รับเหมาช่วง ส่วนการชี้วัดการจัดการความรู้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แนวคิดพลวัตรกระบวนการ

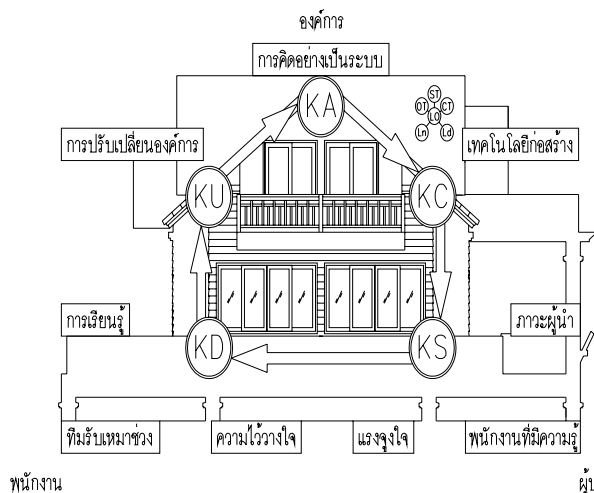
การจัดการความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดกระบวนการจัดการความรู้ทั้งในทางทฤษฎีและจากวงจรกระบวนการจัดการความรู้ทำให้ได้กระบวนการเกี่ยวกับความรู้ 5 ขั้นตอนคือการแสวงหาความรู้ (KA) การสร้างความรู้ (KC) การจัดเก็บความรู้ (KS) การกระจายความรู้ (KD) และการประยุกต์ใช้ความรู้ (KU) โดยกระบวนการทั้ง 5 นั้นจะมีความสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักร ลักษณะเป็นพลวัตรต่อเนื่องกันไป ดังนั้นในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดังรูปที่ 1 จึงประกอบไปด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้กับการชี้วัดการจัดการความรู้ เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในงานวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่ตัวแบบการจัดการความรู้ที่เป็นผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

รูปที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการสร้างตัวแบบ

3. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlational-Oriented) ในข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของวิสาหกิจก่อสร้างขนาดกลาง 330 องค์กร จนทำให้ได้ตัวแบบการจัดการความรู้ของวิสาหกิจขนาดกลางในอุตสาหกรรมก่อสร้างรูปที่ 2 และเมื่อนำตัวแบบดังกล่าวมาพิจารณา ร่วมกับผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์สถิติพรรณนา สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน และการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมถึงการสังเกตการณ์ ด้วยการวิจัยเชิงพัฒนาการ จนนำไปสู่ตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยก็คือการทำการประเมินตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างนี้ เพื่อให้ได้ตัวแบบที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ มีความเหมาะสมต่อการทำความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ

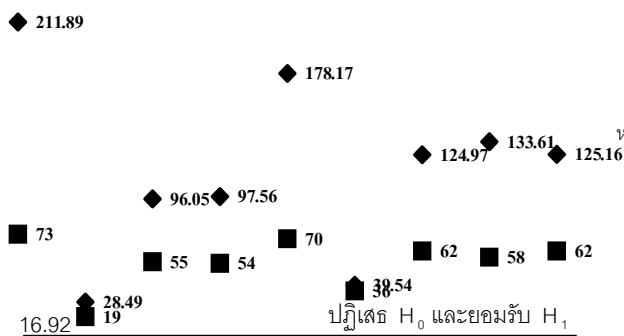
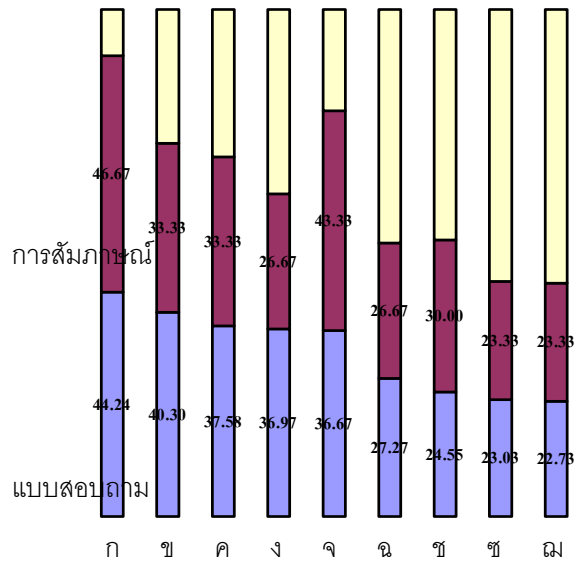

รูปที่ 2 การจัดการความรู้ของวิสาหกิจขนาดกลาง
ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

4. ผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้นั้นได้จากการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอิสระกับการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้าง โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติไคสแควร์ในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ ทำให้ได้ค่า $\chi^2_{0.95,9} = 16.92$ แล้วใช้สถิติแกมมาในการทดสอบทิศทางความสัมพันธ์ ดังผลการทดสอบสมมติฐานและทิศทางความสัมพันธ์ในรูปที่ 3 ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ เทคโนโลยีก่อสร้าง การปรับเปลี่ยนองค์กร ภาวะผู้นำ การเรียนรู้ พนักงานที่มีความรู้ แรงจูงใจ ความไว้วางใจ และที่รับเหมาช่วง โดยยิ่งปัจจัยดังกล่าวมีมากขึ้นก็จะทำให้การจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างรวดเร็ว มีคุณภาพ และคุ้มค่ามากขึ้น ส่วนข้อมูลระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ ได้แก่ พนักงานที่มีความรู้ เทคโนโลยีก่อสร้าง การเรียนรู้ ภาวะผู้นำ การคิดอย่างเป็นระบบ ความไว้วางใจ แรงจูงใจ การปรับเปลี่ยนองค์กร และที่รับเหมาช่วง โดยมีร้อยละของความสำคัญมากที่สุดอยู่ที่ 44.24, 40.30, 37.58, 36.97, 36.67, 27.27, 24.55, 23.03 และ 22.73 ตามลำดับ ส่วนลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้ตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ได้แก่ พนักงานที่มีความรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ เทคโนโลยีก่อสร้าง การเรียนรู้ แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ ความ

ไว้วางใจ การปรับเปลี่ยนองค์การ และทีมรับเหมา
ช่วง โดยมีร้อยละของความสำคัญมากที่สุดอยู่ที่
46.67, 43.33, 33.33, 33.33, 30.00, 26.67,
26.67, 23.33 และ 23.33 ตามลำดับดังรูปที่ 4 โดย
ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกับข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์นั้นแตกต่างกันไม่มากเกินไปที่ระดับ
นัยสำคัญ 0.01 ทำให้การนำผลการวิจัยที่ได้จาก
การสัมภาษณ์มาประกอบการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ

หมายเหตุ: ก หมายถึง พนักงานที่มีความรู้
ข หมายถึง เทคโนโลยีก่อสร้าง
ค หมายถึง การเรียนรู้
ง หมายถึง ภาวะผู้นำ
จ หมายถึง การคิดอย่างเป็นระบบ
ฉ หมายถึง ความไว้วางใจ
ช หมายถึง แรงจูงใจ
ซ หมายถึง การปรับเปลี่ยนองค์การ
ณ หมายถึง ทีมรับเหมาช่วง

หมายเหตุ: ◆ คือค่าไคสแควร์ ■ คือค่าแกมมา
ค่าไคสแควร์จากค่ามากไปหาค่าน้อยคือค่าของ การคิดอย่างเป็นระบบ
การเรียนรู้ ความไว้วางใจ ทีมรับเหมาช่วง แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การ
ปรับเปลี่ยนองค์การ พนักงานที่มีความรู้ และเทคโนโลยีก่อสร้าง
ตามลำดับ

รูปที่ 3 ค่าไคสแควร์และค่าแกมมาของปัจจัย

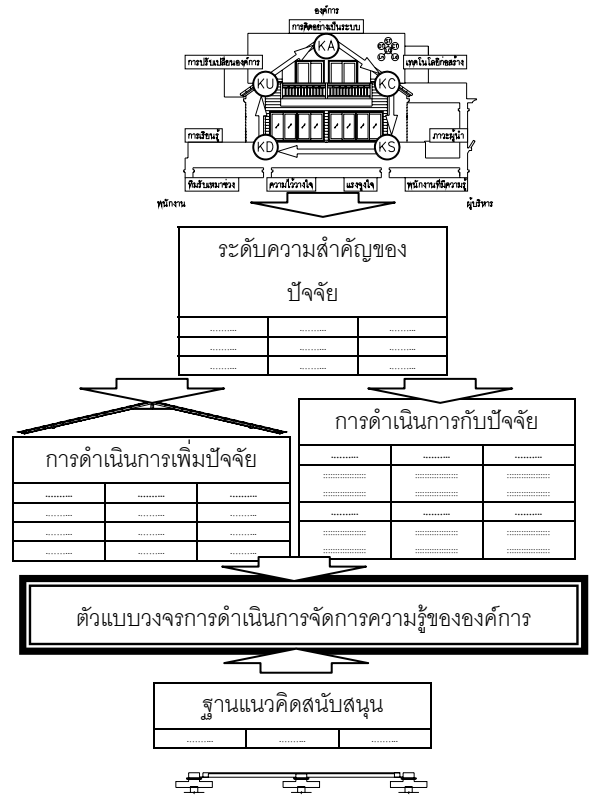
รูปที่ 4 ระดับความสำคัญของปัจจัย

โดยผลการวิจัยที่ได้ทั้งจากแบบสอบถาม
และจากการสัมภาษณ์นั้นก็คือผลการวิจัยที่
นำมาใช้สร้างตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการ
ความรู้ขององค์การก่อสร้างอันประกอบไปด้วยตัว
แบบการจัดการความรู้ของวิสาหกิจขนาดกลางใน
อุตสาหกรรมก่อสร้าง ผลการวิจัยระดับความสำคัญ
ของปัจจัย ผลการวิจัยการดำเนินการเพิ่มปัจจัย
ผลการวิจัยการดำเนินการกับปัจจัย และฐาน
แนวคิดสนับสนุน ดังแสดงในรูปที่ 5

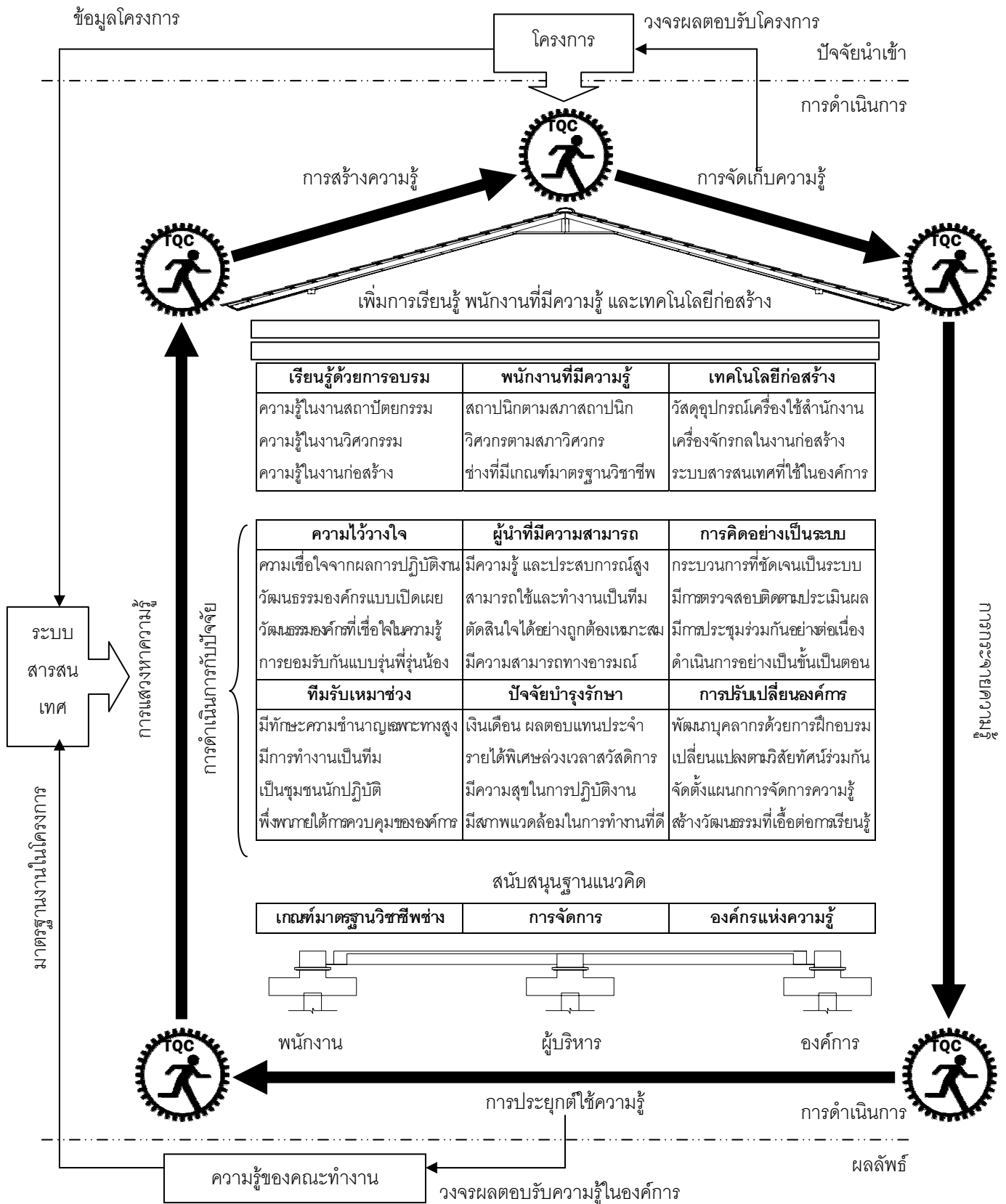
5. การอภิปรายผลและสรุป

การอภิปรายผลการวิจัยที่ได้จากการ
ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการอภิปรายผลการวิจัยในทาง
ทฤษฎีผ่านตัวแบบวงจรการดำเนินการจัดการ
ความรู้ขององค์การก่อสร้างดังรูปที่ 6 ที่แสดงถึงการ

ดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างที่มีลักษณะการดำเนินการเป็นวงจรตั้งแต่เริ่มโครงการก่อสร้างไปจนถึงสิ้นสุดโครงการ ซึ่งได้ผลลัพธ์เกี่ยวกับความรู้ในองค์กรในรูปของความรู้ของคณะทำงาน และมาตรฐานงานขององค์กรที่ถูกจัดเก็บอยู่ในระบบสารสนเทศขององค์กร โดยการดำเนินการจัดการความรู้ นั้นหมายถึง การดำเนินการกับกระบวนการเกี่ยวกับความรู้ให้มีประสิทธิภาพคือมีการดำเนินการที่มีคุณภาพมีการดำเนินการที่รวดเร็วและมีการดำเนินการอย่างคุ่มทุนในกระบวนการเกี่ยวกับความรู้คือ กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการจัดเก็บความรู้ กระบวนการกระจายความรู้ และกระบวนการประยุกต์ใช้ความรู้ และนอกจากนั้นในการที่องค์กรก่อสร้างจะสามารถมีการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ยังจำเป็นต้องมีการดำเนินการกับโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการจัดการความรู้อันได้แก่มีการเรียนรู้ด้วยการอบรม มีพนักงานที่มีความรู้ มีเทคโนโลยีก่อสร้าง ความไว้วางใจ ผู้นำที่มีความสามารถ การคิดอย่างเป็นระบบ ทีมรับเหมาช่วง ปัจจัยบำรุงรักษา และการปรับเปลี่ยนองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของพนักงาน ผู้บริหาร ไปจนถึงการดำเนินการกับตัวองค์กร โดยการดำเนินการดังกล่าวนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปที่ 5 ผลการวิจัยการดำเนินการจัดการความรู้ การดำเนินการในส่วนของพนักงานหรือบุคลากรทั่วไปขององค์กรนั้นการดำเนินการที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มการเรียนรู้ด้วยการอบรมความรู้ทั้งความรู้ในงานสถาปัตยกรรมความรู้ในงานวิศวกรรมและความรู้ในงานก่อสร้าง ส่วนที่มรับเหมาช่วงขององค์กรนั้นก็จะต้องเป็นทีมรับเหมาช่วงที่มีทักษะความชำนาญเฉพาะทางสูง มีการทำงานเป็นทีม เป็นชุมชนนักปฏิบัติ และพึงพาหรืออยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กร โดยบุคลากรขององค์กรนั้นจะต้องมีความไว้วางใจ มีความเชื่อใจจากผลการปฏิบัติงาน มีวัฒนธรรมองค์กรแบบเปิดเผย มีวัฒนธรรมองค์กรที่เชื่อใจในความรู้ และมีการยอมรับกันแบบรุ่นพี่รุ่นน้อง รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับแนวคิดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพช่างก่อสร้างก็จะทำให้บุคลากรขององค์กรเป็นบุคลากรที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการจัดการความรู้

รูปที่ 6 วงจรการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้าง

การดำเนินการของผู้บริหารองค์กรนั้นต้องดำเนินการเพิ่มพนักงานที่มีความรู้ให้เพียงพอเพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้ง สถาปนิกตามสภาสถาปนิก วิศวกรตามสภาวิศวกร ไปจนถึงช่างก่อสร้างที่มีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ส่วนการดำเนินการกับบุคลากรขององค์กรนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยบำรุงรักษาอันได้แก่ เงินเดือนผลตอบแทนประจำ รายได้พิเศษรายได้ล่วงเวลา สวัสดิการบำรุงรักษา การมีความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากร และการมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี นอกจากนี้ก็ยังต้องมีการส่งเสริมให้เกิดผู้นำที่มีความสามารถ ที่มีความรู้และประสบการณ์สูงสามารถใช้และเชื่อมั่นการทำงานเป็นทีม ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความสามารถทางอารมณ์ ส่วนตัวผู้บริหารเองนั้นก็ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจในแนวคิดการจัดการเป็นอย่างดี รวมถึงแนวคิดการจัดการความรู้ก็จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการกับองค์กรก่อสร้างนั้นองค์กรก่อสร้างจะต้องเป็นองค์กรแห่งความรู้โดยมีการเพิ่มเทคโนโลยีก่อสร้างให้เพียงพอทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานและการออกแบบ เครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องจักรกลในงานก่อสร้าง รวมถึงระบบสารสนเทศที่ใช้ในองค์กร และองค์กรก่อสร้างต้องมีการคิดอย่างเป็นระบบนั่นคือ มีกระบวนการที่ชัดเจนเป็นระบบ มีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการทำงาน มีการประชุมร่วมกันทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนสัมพันธ์กัน นอกจากนี้องค์กรก่อสร้างต้องเป็นองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยนองค์กรอยู่เสมอ โดยมีการพัฒนา

บุคลากรด้วยการฝึกอบรม การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ขององค์กรตามวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการจัดตั้งแผนกการจัดการความรู้ และการสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ขึ้นจึงจะทำให้การจัดการความรู้ขององค์กรก่อสร้างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา สัญญาวิวัฒน์

เอกสารอ้างอิง

- [1] มงคล สุวรรณรังษี. 2552, แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม สถานะ และประโยชน์ของการจัดการความรู้ในงานก่อสร้าง, วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] รุ่งเรือง ลิ้มชูปฏิภาณ. 2546, การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เพื่อการสร้างศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- [3] ณัฐพงศ์ หรีจันดา “การจัดการความรู้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง” โยธาสาร ฉบับที่ 2 ปีที่ 15 มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2546 หน้า 31-35
- [4] Matara Achchige and Nadeera Rangika, 2003, “The Role of Construction Engineers in Knowledge Management in the Construction Industry” Thesis of degree of Master (Construction Engineering and Management)

- Bangkok: Asian Institute of Technology.
- [5] อภิชาติ สวัสดิ์นพรัตน์ (2549) “การศึกษาการจัดการความรู้ในองค์กรบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมและการบริหารการก่อสร้าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- [6] วสันต์ ธีระเจตกุล (2550) “การจัดการองค์ความรู้ในโครงการก่อสร้าง” โยธาสาร ฉบับที่ 6 ปีที่ 19 พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2550 หน้า 30-40
- [7] มงคล สุวรรณรังษี และ วัชร เพ็ชรสุภาพ (2552) “การอธิบายการจัดการความรู้ในงานก่อสร้าง: ในมุมมองของกิจกรรม สถานะ และประโยชน์” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 14 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- [8] Abdul Samad Kazi, “Knowledge Management for The Construction Industry: The E-COGNOS Project”, ITcon, Vol. 7, 2002, pp. 183-196
- [9] Graham Orange and others, “Knowledge Management: Facilitating Organisational Learning within the Construction Industry”, In Abdul Samad Kazi (ed.), Knowledge Management in the Construction Industry: A Socio-Technical Perspective, pp. 148-149, Finland: Yurchak Printing Inc. 2005
- [10] G. K. Kululanga and R. McCaffer, “Measuring knowledge management for construction Organizations”, Engineering, Construction and Architectural Management, Vol. 6, No. 5, August 2001, pp. 346-354
- [11] Patricia Carrillo and Paul Chinowsky, “Exploiting Knowledge Management: The Engineering and Construction Perspective”, Journal of Management in Engineering, Vol. 22, No. 1, January 2006, pp. 2-10
- [12] Yu-Cheng Lin and Lee-Kuo Lin, “Critical Success Factors for Knowledge Management Studies in Construction”, ISARC, 2006, pp. 768-772
- [13] จิรชาติ ตั้งคุปตานนท์ (2546) “กรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กรก่อสร้าง” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมและการบริหารการก่อสร้าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- [14] H. Ping Tserng and Chin-Hsiang Chang, “Developing a project knowledge management framework for tunnel construction: lessons learned in Taiwan”, Canadian Journal of Civil Engineering, Vol. 35, 2008, pp. 333-348
- [15] J. M. Kamara and others, “Knowledge management in the architecture, engineering and construction industry”, Construction Innovation, February 2002, pp. 53-67